

2000. évi LXIX. törvény

a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1973. évi 58. ülészakán elfogadott 138. számú Egyezmény kihirdetéséről

1. § Az Országgyűlés a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1973. évi 58. ülészakán, 1973. július 26-án elfogadott Egyezményt e törvénnyel kihirdeti. (A Magyar Köztársaság megerősítő okiratának letétbe helyezése a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójánál 1998. május 28. napján megtörtént. Magyarországra nézve az Egyezmény az 1999. május hó 28. napján hatályba lépett.)

2. § Az Egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„138. számú Egyezmény a foglalkoztatás alsó korhatáráról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája, amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1973. június 6-án ötvennyolcadik ülészakára ült össze, és

miután úgy határozott, hogy elfogad a foglalkoztatás alsó korhatára vonatkozó különböző javaslatokat, amely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

hivatkozva a foglalkoztatás alsó korhatáráról (ipar) szóló 1919. évi Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1920. évi Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (mezőgazdaság) szóló 1921. évi Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (szénrakodók és fűtők) szóló 1921. évi Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1932. évi Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1936. évi (módosított) Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (ipar) szóló 1937. évi (módosított) Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1937. évi (módosított) Egyezményre, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (halászok) 1959. évi Egyezményre, és a foglalkoztatás alsó korhatáráról (föld alatti munka) szóló 1965. évi Egyezményre, valamint

figyelembe véve, hogy időszerű a tárgykörben egy általános érvényű szabályozás elfogadása, amely fokozatosan helyettesíthetné az egyes gazdasági szektorokra érvényes Egyezményeket, annak érdekében, hogy a gyermekmunkát teljes mértékben felszámolják, és

miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat nemzetközi Egyezmény formájában adja közre, a mai napon, 1973. július 26-án, elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. évi Egyezmény” néven idézhető:

1. Cikk

Minden tagállam, amelyre nézve a jelen Egyezmény hatályban van, kötelezi magát arra, hogy olyan nemzeti politikát folytasson, amely a gyermekmunka tényleges felszámolására irányul, és arra, hogy a foglalkoztatási jogviszony vagy bármilyen munkavégzés alsó korhatárát fokozatosan olyan szintre emelje, amely biztosítja a fiatalok teljes testi és szellemi fejlődését.

2. Cikk

1. Minden tagállam, amely ratifikálja a jelen Egyezményt, köteles a ratifikációs okmányhoz csatolt nyilatkozatban megjelölni a foglalkoztatás vagy bármilyen munkaviszonyon kívüli munkavégzés tekintetében az országa területén, valamint az országa területén bejegyzett szállító eszközökön érvényes alsó korhatárt. A jelen Egyezmény 4-8. Cikkében foglaltak alapján ezen kor alatt senki sem foglalkoztatható, és nem bocsátható semmilyen munkaviszonyon kívüli munkára, semmilyen foglalkozásban.

2. Minden tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, ezt követően a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójához intézett nyilatkozatában közölheti, hogy a korábban megállapítottnál magasabb alsó korhatárt határoz meg.

3. Jelen cikk 1. bekezdése alapján meghatározott alsó korhatár nem lehet alacsonyabb az iskolaköteles életkornál és semmi esetre sem lehet kevesebb, mint 15 év.

4. Függetlenül ezen cikk 3. bekezdésének rendelkezéseitől, az olyan tagállam, amelynek gazdasága és oktatási intézményei nem érik el a szükséges fejlettségi fokot, az érintett munkaadói és munkavállalói

szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, kezdetben 14 éves alsó korhatárt állapíthat meg.

5. Minden tagállam, amely az előző bekezdés rendelkezéseinek értelmében 14 éves alsó korhatárt állapított meg, köteles a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmánya 22. Cikke alapján esedékes, a jelen Egyezmény végrehajtásáról szóló jelentéseiben nyilatkozni,

(a) hogy ezen döntésének oka továbbra is fennáll; vagy

(b) hogy egy meghatározott időponttól kezdve lemond a szóban forgó rendelkezések alkalmazásának jogáról.

3. Cikk

1. Bármely olyan foglalkoztatási jogviszonyban vagy munkavégzésben, amely jellegénél, vagy a munkavégzés körülményeinél fogva valószínűleg veszélyezteti a fiatalok egészségét, biztonságát vagy erkölcsét, a foglalkoztatott alsó korhatára nem lehet kevesebb, mint 18 év.

2. A nemzeti jogalkotás vagy az illetékes hatóságok határozzák meg, az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, azon fajtáit, amelyekre jelen cikk 1. bekezdése vonatkozik.

3. Függetlenül jelen cikk 1. bekezdésének rendelkezéseitől, a nemzeti törvények, rendeletek vagy az illetékes hatóság az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, engedélyezhetik a 16. életévtől kezdve a foglalkoztatást vagy munkaviszonyon kívüli munkavégzést, amennyiben az érintett fiatalok egészsége, biztonsága és erkölcsük megóvása teljesen biztosított, és az adott ágazatban megfelelő oktatásban vagy szakképzésben részesültek.

4. Cikk

1. Amennyiben szükséges, az illetékes hatóság az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, ezen Egyezmény alkalmazása alól kivonhat korlátozott mértékben bizonyos kategóriába tartozó foglalkoztatásokat és munkákat, amelyek tekintetében a foglalkoztatás során különleges és lényegi problémák merülnek fel.

2. A jelen Egyezményt ratifikáló minden tagállam köteles a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmánya 22. Cikke értelmében benyújtandó első jelentésében indokolásával együtt megjelölni azon kategóriákat, amelyeket a jelen cikk 1. bekezdése alapján kivont az Egyezmény hatálya alól. Az Egyezményt ratifikáló tagállamok későbbi jelentéseikben kötelesek ismertetni a kivont kategóriákra vonatkozó jogi és gyakorlati helyzetet, megjelölve azt, hogy az Egyezmény hatálya mennyiben terjed ki, illetve a tervek szerint a jövőben mennyire fog kiterjedni a kivont kategóriákra.

3. A jelen cikk nem ad lehetőséget arra, hogy a jelen Egyezmény 3. Cikke által érintett foglalkozásokat vagy munkafajtákat kivonják az Egyezmény hatálya alól.

5. Cikk

1. Az a tagállam, amelynek gazdasága és közigazgatása nem eléggé fejlett, az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, kezdetben korlátozhatja az Egyezmény alkalmazásának körét.

2. Minden tagállam, amely él a jelen cikk 1. bekezdése által kínált lehetőséggel, köteles a ratifikációs okmányához csatolt nyilatkozatban megjelölni azokat a gazdasági ágazatokat vagy vállalkozás típusokat, amelyekre az Egyezmény rendelkezéseit alkalmazzák.

3. Az Egyezmény rendelkezéseit legalább az alábbi területeken alkalmazni kell: bányászat és kőkitermelés; gyáripar; építőipar; villamosság, gáz- és vízszolgáltatás; egészségügyi szolgáltatás; szállítás, raktározás és hírközlés; ültetvények és más, főképp kereskedelmi célokra termelő mezőgazdasági vállalkozások, kivéve a családi üzemeket és az olyan kisüzemeket, amelyek a helyi piacokra termelnek, és rendszeresen nem alkalmaznak bémunkát.

4. Bármely tagállam, amely a jelen Egyezmény alkalmazási körét a jelen cikk értelmében korlátozta,

(a) köteles a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmánya 22. Cikke értelmében előterjesztendő jelentéseiben ismertetni a fiatalok és gyermekek foglalkoztatását vagy bármely munkaviszonyon kívüli munkavégzését illető általános helyzetet azokban a tevékenységi ágakban, amelyeket kivontak az Egyezmény alkalmazási köre alól, valamint minden olyan előrelépést, amelynek célja a jelen Egyezmény szélesebb körű alkalmazása;

(b) kiszélesítheti az alkalmazási kört a későbbiek során bármikor a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójához intézett hivatalos nyilatkozatban.

6. Cikk

Ez az Egyezmény nem terjed ki az olyan munkára, amelyet gyermekek és fiatalkorúak általános vagy szakiskolában, továbbá szakképző-, illetve más képző intézményekben végeznek, sem a 14 éven felüli személyek által a vállalatoknál végzett munkára, amennyiben ezeket a munkákat az illetékes hatóság által előírt feltételek között végzik, melyeket az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel, amennyiben ilyenek léteznek, megtárgyalt, és amely szerves részét képezi:

- (a) egy oktatási vagy képzési tanfolyamnak, amelyért a fő felelősség valamely iskolára vagy képző intézményre hárul;
- (b) egy szakmai képzési programnak, amely főként vagy teljesen egy vállalatnál zajlik és az illetékes hatóság jóváhagyta; vagy
- (c) egy olyan pályaválasztási tanácsadó programnak, amelynek célja, hogy egy szakma vagy képzési irány kiválasztását megkönnyítse.

7. Cikk

1. A nemzeti jogalkotás lehetővé teheti a 13-15 év közötti személyek olyan könnyű munkán való foglalkoztatását, amely

- (a) valószínűleg nem ártalmas egészségükre vagy fejlődésükre;
- (b) jellegénél fogva nem akadályozza iskoláztatásukat, részvételüket az illetékes hatóság által jóváhagyott pályaválasztási vagy oktatási programokban, vagy az oktatásban szerzett ismereteik hasznosítását.

2. A nemzeti jogalkotás engedélyezheti a 15. életévüket betöltött, de kötelező iskoláikat be nem fejezett személyek alkalmazását vagy munkaviszonyon kívüli munkáját olyan munka esetében, amely teljesíti jelen cikk 1. bekezdésének *a)* és *b)* albekezdésében rögzített követelményeket.

3. Az illetékes hatóság köteles meghatározni azokat a tevékenységeket, amelyekben, jelen cikk 1. és 2. bekezdése értelmében, a foglalkoztatás vagy munkaviszonyon kívüli munkavégzés megengedhető, és köteles előírni az ilyen foglalkoztatás vagy munka megengedhető óraszámát és feltételeit.

4. Függetlenül jelen cikk 1. és 2. bekezdésének rendelkezéseitől, az a tagállam, amely alkalmazza a 2. Cikk 4. bekezdésének előírásait, amíg így tesz, helyettesítheti jelen cikk 1. bekezdésében a 13-15 éves életkort a 12-14 éves korrallal, a 2. bekezdésben pedig a 15 éves kort 14 évessel.

8. Cikk

1. Az illetékes hatóság, az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való konzultáció után, amennyiben ilyenek léteznek, egyedi kivételeket engedélyezhet a jelen Egyezmény 2. Cikkében előírt foglalkoztatási és munkavégzési tilalom alól, például művészeti előadásokban való részvétel céljából.

2. Az ily módon adott engedélyeknek meg kell határozniuk a foglalkoztatási jogviszony vagy az egyéb munkavégzés óraszámát, és elő kell írniuk a feltételeket, amelyek mellett az végezhető.

9. Cikk

1. Az illetékes hatóság köteles megtenni valamennyi szükséges intézkedést, ideértve a megfelelő büntetések előírását is, annak érdekében, hogy ezen Egyezmény rendelkezéseinek hatékony végrehajtását biztosítsa.

2. A nemzeti jogalkotás vagy az illetékes hatóság köteles megjelölni azokat a személyeket, akik felelősek ezen Egyezmény végrehajtásáért.

3. A nemzeti jogalkotás vagy az illetékes hatóság kötelezze a munkaadókat az illetékes szervek rendelkezésére bocsátandó nyilvántartások, vagy más okmányok vezetésére; ezek a nyilvántartások vagy okmányok a lehetőségek szerint megfelelően dokumentálva tartalmazzák a munkáltató által foglalkoztatott, vagy részére munkát végző személy nevét és korát, vagy születési adatait, valamint azokat akiknek életkora kevesebb, mint 18 év.

10. Cikk

1. Jelen Egyezmény módosítja, a jelen cikk szerint, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (ipar) szóló 1919. évi Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1920. évi Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (mezőgazdaság) szóló 1921. évi Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (szénmunkások

és fűtők) szóló 1921. évi Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1932. évi Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) 1936. évi (módosított) Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (ipar) 1937. évi (módosított) Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1937. évi (módosított) Egyezményt, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (halászos) szóló 1959. évi Egyezményt, és a foglalkoztatás alsó korhatáráról (föld alatti munka) szóló 1965. évi Egyezményt.

2. Jelen Egyezmény hatálybalépése nem zárja ki az alábbi Egyezmények további ratifikálását: a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (tenger) 1936. évi (módosított) Egyezmény, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (ipar) 1937. évi (módosított) Egyezmény, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (nem ipari foglalkoztatás) 1937. évi (módosított) Egyezmény, a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (halászos) 1959. évi Egyezmény, és a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (föld alatti munka) 1965. évi Egyezmény.

3. A foglalkoztatás alsó korhatáráról (ipar) szóló 1919. évi Egyezmény, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1920. évi Egyezmény, a foglalkoztatás alsó korhatáráról (mezőgazdaság) szóló 1921. évi Egyezmény, és a foglalkoztatás alsó korhatáráról (szénmunkások és fűtők) szóló 1921. évi Egyezmény további ratifikálása lezárul, amennyiben valamennyi részes fél a jelen Egyezmény ratifikálásával, vagy a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójához intézett nyilatkozattal ehhez hozzájárul.

4. Amikor a jelen Egyezmény kötelezettségeit elfogadja

(a) azon tagállam esetében, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló (ipar) 1937. évi (módosított) Egyezménynek, és a jelen Egyezmény 2. Cikke értelmében 15 évnél nem alacsonyabb alsó korhatárt állapított meg, ez ipso jure magában foglalja az előbbi Egyezmény azonnali felmondását,

(b) a nem ipari foglalkoztatás tekintetében az a tagállam, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1932. évi Egyezménynek, ez ipso jure magában foglalja az Egyezmény azonnali felmondását,

(c) a nem ipari foglalkoztatás tekintetében azon tagállam, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról (nem ipari foglalkoztatás) szóló 1937. évi (módosított) Egyezménynek, és a jelen Egyezmény 2. Cikke értelmében 15 évnél nem alacsonyabb alsó korhatárt állapított meg, ez ipso jure magában foglalja a fenti Egyezmény azonnali felmondását,

(d) a tengeri foglalkoztatás tekintetében az a tagállam, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1936. évi (módosított) Egyezménynek, és a jelen Egyezmény 2. Cikke értelmében 15 évnél nem alacsonyabb alsó korhatárt állapított meg, vagy bejelenti, hogy a jelen Egyezmény 3. Cikke a tengerészeti foglalkoztatásra is vonatkozik, ez ipso jure magában foglalja a fenti Egyezmény azonnali felmondását,

(e) a tengeri halászatban való foglalkoztatás tekintetében az a tagállam, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról (halászos) szóló 1959. évi Egyezménynek, és a jelen Egyezmény 2. Cikke értelmében 15 évnél nem alacsonyabb alsó korhatárt állapított meg, vagy bejelenti, hogy a jelen Egyezmény 3. Cikke a tengeri halászatban való foglalkoztatásra is vonatkozik, ez ipso jure magában foglalja a fenti Egyezmény azonnali felmondását,

(f) az a tagállam, amely részese a foglalkoztatás alsó korhatáráról (föld alatti) munka) szóló 1965. évi Egyezménynek, és a jelen Egyezmény 2. Cikke értelmében olyan alsó korhatárt jelöl meg, amely nem alacsonyabb, mint a fenti Egyezmény értelmében megállapított alsó korhatár, vagy bejelenti, hogy a jelen Egyezmény 3. Cikke értelmében ez a kor vonatkozik a föld alatti bányákban való foglalkoztatásra, ez ipso jure magában foglalja a fenti Egyezmény azonnali felmondását, annyiban, és amikor a jelen Egyezmény hatályba lép.

5. Jelen Egyezmény kötelezettségeinek elfogadása

(a) magában foglalja a foglalkoztatás alsó korhatáráról (ipar) szóló 1919. évi Egyezmény felmondását, annak 12. Cikke szerint,

(b) a mezőgazdaság vonatkozásában, magában foglalja a foglalkoztatás alsó korhatáráról (mezőgazdaság) szóló 1921. évi Egyezmény felmondását, annak 9. Cikke szerint,

(c) a tengerészeti foglalkoztatás vonatkozásában, magában foglalja a foglalkoztatás alsó korhatáráról (tenger) szóló 1920. évi Egyezmény felmondását annak 10. Cikke szerint, valamint a foglalkoztatás alsó korhatáráról (szénmunkások és fűtők) szóló 1921. évi Egyezmény felmondását annak 12. Cikke szerint, annyiban, és amikor jelen Egyezmény hatályba lép.

11. Cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

12. Cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. Az Egyezmény azon időponttól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tagállam részéről történt ratifikációt a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden további tagállamra nézve tizenkét hónappal azután lép hatályba, hogy a tagállam ratifikációját nyilvántartásba vették.

13. Cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt, első hatálybalépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tízéves időszak lejártá utáni egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tízéves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

14. Cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikálás, illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatálybalépésének időpontjára is.

15. Cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. Cikke értelmében valamennyi részletükben nyilvántartásba vétel céljából megküldi az Egyesült Nemzetek főtítkárnak.

16. Cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időpontokban jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

17. Cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, akkor az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában

(a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 13. Cikk rendelkezéseire, ipso jure magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;

(b) az új módosító Egyezmény hatálybalépésekor lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

18. Cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.”

3. § E törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, azonban rendelkezéseit 1999. május hó 28. napjától kell alkalmazni.